

การพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
The development of collaborative network model to enhance the quality of
students in the Mukdahan secondary educational service area office
under the office of the basic education commission

ฐิตินันท์ นันทะศรี^{1*}

Thitinan Nanthasri^{1*}

¹สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร

¹The Secondary Educational Service Area Office Mukdahan

Corresponding author's e-mail: titinan2514@gmail.com^{1}

Received: April 30, 2025

Revised: May 14, 2025

Accepted: May 19, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานวิจัยและพัฒนา ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 5 ระยะ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ปีการศึกษา 2566-2567 จำนวน 260 คน ผลการวิจัยพบว่า 1. องค์ประกอบของรูปแบบมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ ปัจจัยสนับสนุนขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และคุณภาพผู้เรียน ความเหมาะสมขององค์ประกอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการ ประกอบด้วย 4 ขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้ พัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และการพัฒนาสื่อวัตกรรมการและเทคโนโลยีทางการศึกษา 3. ผลการพัฒนาแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการนำรูปแบบ

ทดลองใช้ในโรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียน ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนที่มีต่อรูปแบบ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 5. ผลการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการมี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ คำชี้แจงในการใช้คู่มือ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ปัจจัยที่สนับสนุน กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และคุณภาพผู้เรียน ความเหมาะสมของคู่มือใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: พัฒนารูปแบบ, เครือข่ายความร่วมมือ, งานวิชาการ, คุณภาพผู้เรียน

Abstract

The purpose of this research was to develop an academic cooperation network model to improve the quality of learners of the Mukdahan Secondary Education Area Office. It was a research and development project that used a combination of quantitative and qualitative research methods. The researcher conducted the research in 5 phases, namely school administrators and teachers in schools affiliated with the Mukdahan Secondary Education Area Office for the academic year 2024-2025. The results showed that 1. there were 4 elements of the pattern: Supporting factors: academic scope of the Regional Office of Education, the process of building a cooperative network, and the quality of learners. The suitability of the elements is very high overall. 2. The results of the assessment of the needs needed for the development of academic work consist of 4 areas of academic work as follows: Develop a monitoring and evaluation supervision system; develop a basic education curriculum, develop curriculum, develop the teaching and learning process of learners, and develop innovative media and educational technology. 3. The results of the development of the model are appropriateness, possibility, and usefulness. Overall, all aspects are at the highest level. 4. The results of the implementation of the trial model in 7 schools, the satisfaction of school administrators and teachers with the model, were the highest overall. 5. The results of the development of the manual for the use of the academic cooperation network model have 7 components as follows: Statement on the use of the manual, principles and reasons, objectives, supporting factors, and the process of building a cooperative network. The scope of academic work of the Regional Office of Education and the quality of learners, the appropriateness of the manual using the academic cooperation network model, were at the highest level overall.

Keywords: develop a model, cooperation network, academic work, quality of learners

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาจึงต้องพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์ ซึ่งทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกันต้องเริ่มจากหน่วยการจัดการศึกษาที่สำคัญที่สุด คือ สถานศึกษาโดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการออกแบบระบบ

การเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์สำหรับการเปลี่ยนแปลงของโลกอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) คุณภาพผู้เรียนเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกระดับจึงต้องให้ความสนใจและตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ หมวด 4 มาตรา 22 ระบุว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งสำคัญ เป็นการเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ พร้อมทั้งจะประกอบอาชีพเมื่อจบการศึกษา หรือสามารถศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาคควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562) สอดคล้องกับอภิวัฒน์ แสนคุ้ม (2561) ที่กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นับเป็นตัวชี้วัดทางการศึกษาที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของเด็กไทย เพราะเป็นสิ่งที่รับประกันการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความพร้อม มีศักยภาพสู่การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ความสำเร็จของการศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการบริหารการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยในปัจจุบันมีการปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้ปรับปรุงบทบาทของครูจากผู้ออกความรู้มาเป็นผู้จัดประสบการณ์ เปลี่ยนบทบาทจากพระเอกให้เป็นผู้กำกับการแสดง นักเรียนเป็นผู้แสดงแล้วก็ตาม แต่ก็ยังพบว่าการศึกษาไทยมีปัญหาเรื่องคุณภาพการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีอำนาจหน้าที่ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 ในการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของท้องถิ่น วิเคราะห์ ประสานงาน ส่งเสริม สนับสนุน ติดตาม และประเมินสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยเฉพาะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ไปสู่สากลเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมทั่วถึง และปลอดภัยทุกด้าน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1, 2567)

ดังนั้น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะแผ่ขยายออกไป จากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษาไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสมควรจัดกลุ่มบุคคล หรือองค์กรหน่วยงานที่สนใจที่จะทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะของเครือข่ายความร่วมมือ ภายใต้หลักการกระจายอำนาจและความเป็นนิติบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม คล่องตัว มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา โดยคำนึงถึงองค์ประกอบหลักของเครือข่ายความร่วมมือ ได้แก่ กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่าย เทคนิควิธีการพัฒนาสมาชิก กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจคุณลักษณะที่ดีของสมาชิกและผู้นำเครือข่าย และการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผลในการจัดการศึกษาของประเทศไทย (ภัทรวรรณ นิลแก้วบรรวิชัย, 2559) สอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำรงองค์กร และหน่วยงานอื่นทำให้ทราบว่าการสร้างเครือข่ายโรงเรียนมีความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการจัดองค์กรและเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ซึ่งเครือข่ายสถานศึกษาแต่ละเครือข่ายสถานศึกษาจะประกอบด้วยสมาชิกที่อยู่ในเขตพื้นที่เดียวกัน มีการสนับสนุนให้เกิดพลังแห่งการช่วยเหลือกัน ภายใต้การบริหารเครือข่ายด้วยการใช้ความร่วมมือทั้งในด้านการบริหารจัดการ การจัดการเรียนการสอน การใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยอย่างทั่วถึง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยกำหนดเป็นเป้าหมายและยุทธศาสตร์เครือข่ายความร่วมมือ และยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ (สุรเดช รอดจินดา, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาของเพ็ญศักดิ์ บัวรักษ์ และคณะ (2558) และงานวิจัยเรื่อง รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลของบุญเพิ่ม สอนภักดี และคณะ (2559) และภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิชัย (2559) ได้เสนอแนะไว้ว่าคุณภาพการศึกษาจะสูงขึ้น เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันส่งเสริมการจัดการศึกษาในรูปแบบการสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเครือข่ายทางการบริหาร

จากข้อค้นพบงานวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานทั้งในระดับสถานศึกษาและเขตพื้นที่ เพื่อแก้ไขปัญหาการพัฒนาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. เพื่อพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. เพื่อพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมดังต่อไปนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เป็นคุณภาพของผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ ประกอบด้วย ความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดประเภทต่าง ๆ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร การมีความรู้ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่าง และหลากหลายรวมทั้งสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม

กลองกรณ์ จ้าวตระกูล (2562) กล่าวว่า คุณภาพผู้เรียน หมายถึง คุณลักษณะที่มีในตัวผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม ของผู้เรียน จึงเป็นผลที่เกิดจากศักยภาพและคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู

อนันต์ มีพจนนา (2563) กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือ ในความหมายของหน่วยงานทั่วไป หมายถึง การรวมกลุ่ม บุคคล หน่วยงาน/องค์กรให้เข้ามาร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน และร่วมประเมิณผล โดยมี วัตถุประสงค์ในการพัฒนาร่วมกัน รวมถึงมีการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหา มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร สื่อสารปฏิสัมพันธ์ซึ่งกัน ช่วยเหลือกันและกัน เพื่อพัฒนา

การจัดการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้เครือข่ายความร่วมมือ จึงหมายถึง การรวมกลุ่มบุคคลของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนและชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลร่วมกัน

ขจรวรรณ ภูขจร (2564) กล่าวว่า เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มคน องค์กร และภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน วางแผนการดำเนินงานร่วมกัน ดำเนินงานเพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน รวมทั้งการประเมิน เพื่อปรับปรุง และพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ ทั้งในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือที่สมัครใจ หรือรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเฉพาะกิจ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2560 (2560) ระบุว่า ขอบข่ายงานวิชาการ ในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ 1) ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และหลักสูตรการศึกษาพิเศษ 2) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรการสอนและกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผลการศึกษา 4) วิจัย พัฒนา ส่งเสริม มาตรฐาน การศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษารวมทั้งประเมิน ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 5) นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา 6) ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม การนิเทศทางการศึกษา 7) ปฏิบัติงาน เลขาธิการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา 8) ปฏิบัติงานร่วมกัน หรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

ดังนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สามารถสรุปในภาพรวมได้ว่า การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพของสถานศึกษาและครูผู้เรียน โดยเน้นการบูรณาการทรัพยากรและการมีส่วนร่วมจากหลากหลายภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษา ชุมชน และองค์กรเครือข่าย ผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การบริหารจัดการที่เป็นระบบ และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของเครือข่าย ได้แก่ การมีเป้าหมายร่วมกัน ภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง การใช้เทคโนโลยีสนับสนุน และการส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืนในบริบทของการศึกษายุคใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเพื่อสังเคราะห์เอกสาร บทความวิชาการ บทความวิจัย และงานวิจัย จากนักวิชาการ ดังนี้

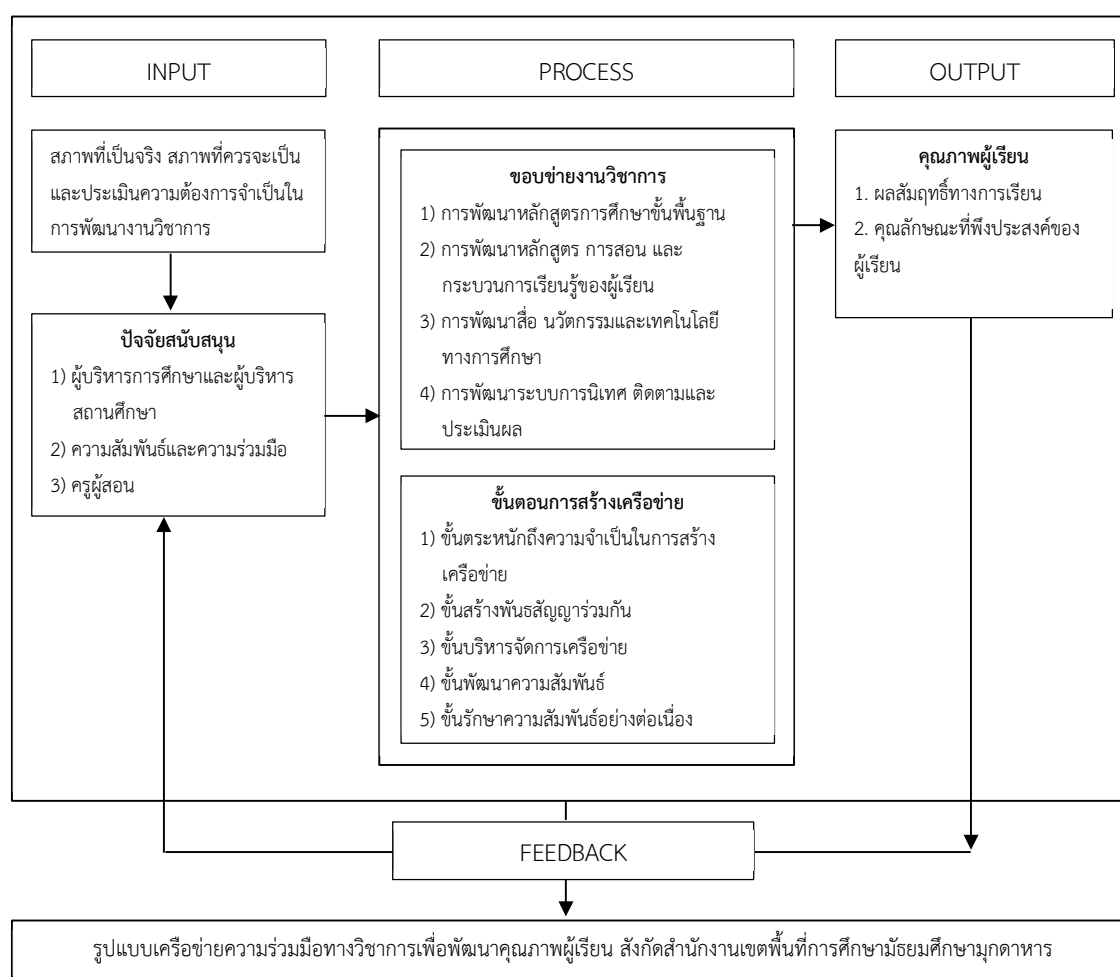
1. องค์ประกอบปัจจัยสนับสนุน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย ดังนี้ พงศกร โมงขุนทด (2560) กัณฑ์พัฒน์ มณฑา (2561) พงษ์ศักดิ์ ศิริโอภา และคณะ (2564) ยุทธพงษ์ ศรีวรพงษ์ และคณะ (2564) Sergiovanni (1991) Lunenburg & Ornstein (1996) ได้ 2 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา 2) ความสัมพันธ์และความร่วมมือ และ 3) ครูผู้สอน

2. ขอบข่ายงานวิชาการ ผู้วิจัยกำหนดขอบข่ายวิชาการจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.2560 เป็นแนวทางกำหนดขอบข่ายงานวิชาการได้ 9 ขอบข่ายงาน ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) การส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 3) การพัฒนาการวัดและประเมินผลการศึกษา 4) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาระบบการนิเทศ ติดตามและประเมินผล 6) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 7) การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทาง

วิชาการ 8) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และ 9) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3. กระบวนการการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย ดังนี้ อุดมสิน คันธภูมิ (2558) ภัทรวรรณ นิลแก้วบรรณวิทย์ (2559) เพิ่มศักดิ์ บัวรักษ์ และคณะ (2558) สุดา มงคลสิทธิ์ (2562) กริช ธีรางศุ (2563) อนันต์ มีพจนนา (2563) ประกอบด้วย 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย (networking need awareness) 2) ขั้นสร้างพันธสัญญาร่วมกัน (covenant formation) 3) ขั้นบริหารจัดการเครือข่าย (network management) 4) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ (relationship development) และ 5) ขั้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง (maintaining the relationship)

4. คุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย ดังนี้ กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (2561) กันตพัฒน์ มณฑา (2561) กลงกรณ์ จ้าวตระกูล (2561) รุณี ห่อทอง (2563) ปุณณนุช เมืองแดง (2565) ธนกร วชิระนิธิกุล (2566) ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานวิจัยและพัฒนา (research and development) ซึ่งใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 5 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มเป้าหมายในการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย 1) จัดทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูล โดยมีการนัดหมายล่วงหน้าเพื่อชี้แจงแนะนำ พร้อมทั้งจัดส่งเอกสารโครงร่างและแบบสอบถามล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วัน 2) ดำเนินการเก็บข้อมูลตามที่นัดหมายไว้ และรวบรวมผลการตอบแบบสอบถาม ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูลของการประเมินความเหมาะสม ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยให้ความหมายของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ไว้ตั้งแต่ค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป สถิติที่ใช้ในการวิจัยประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างการวิจัย 1) ประชากรในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 57 คน และครูในโรงเรียน จำนวน 739 คน รวม 797 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร, 2567) 2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ประจำปีการศึกษา 2567 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงในวร พึ่งสวัสดิ์, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือดำเนินการโดย 1) การหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถาม มีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม อยู่ระหว่าง 0.40-0.70 3) ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ Alpha coefficient ตามวิธีของ Cronbach's Alpha coefficient มีค่าเท่ากับ 0.85

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการโดย 1) ออกหนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 2) ออกหนังสือเพื่อทดลองใช้ (try-out) จำนวน 50 คน เพื่อศึกษาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และค่าอำนาจจำแนก จากนั้นออกหนังสือเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย จำนวน 260 ฉบับ โดยขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและเก็บข้อมูล ทั้งแบบเก็บด้วยตนเอง และในรูปแบบออนไลน์ผ่านระบบ google form

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) ค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified priority need index, PNI_{modified})

ระยะที่ 3 การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิผู้มีส่วนได้เสีย สำหรับการประชุมกลุ่ม (focus group) จำนวน 10 คน ยกเว้นรูปแบบ และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ใช้ประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) เอกสารประกอบการประชุมกลุ่ม (focus group) มีลักษณะดังนี้ 1 หมายถึง เห็นด้วย 0 หมายถึง ไม่เห็นด้วย 2) แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย 1) ประสานผู้เชี่ยวชาญ 2) วางแผนและดำเนินการกำหนดวัน เวลา สถานที่สัมมนา การประสานงาน 3) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ข้อมูล 4) ปรับปรุงรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 การศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ตสเกล (Likert scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย 1) ทำหนังสือขออนุญาตทดลองใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 2) ดำเนินการชี้แจงกับผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียนและกลุ่มบุคคลหน่วยงาน/องค์กรที่สนใจเข้าร่วมเครือข่ายความร่วมมือเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน วิจัยดำเนินการตามคู่มือ และวิธีการประเมินผลหลังเสร็จสิ้นการทดลอง 3) โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 7 โรงเรียน ดำเนินการตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยใช้การวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ระยะที่ 5 การพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการใช้ จำนวน 5 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) คู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้ 1.1) ชื่อคู่มือ 1.2) คำชี้แจง

ในการใช้คู่มือ 1.3) หลักการและเหตุผล 1.4) วัตถุประสงค์ 1.5) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน 1.6) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ 1.7) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 1.8) ขอบข่ายภารกิจงานด้านวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 2) แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับตามแบบลิเคิร์ทสเกล (Likert scale)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้ 1) ประสานผู้บริหารโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้บริหารโรงเรียนและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน 3) ผู้วิจัยดำเนินการส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ฯ พร้อมคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร และแบบประเมินคู่มือไปยังผู้บริหาร

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) กำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร มีความเหมาะสม

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบปัจจัยสนับสนุน ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และคุณภาพผู้เรียนความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 สภาพที่เป็นจริงในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 สภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก

2.3 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าค่าดัชนีลำดับของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.215 และพบว่า งานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครโดยเลือกด้านที่ศึกษาเป็นด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ รวม ประกอบด้วย 4 ขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล 2) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) พัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาตามลำดับ

3. ผลการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ผลการกร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ซึ่งประกอบด้วย 1) องค์ประกอบปัจจัยสนับสนุน มี 2 ด้าน ดังนี้ 1.1) ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา 1.2) ความสัมพันธ์และความร่วมมือ 1.3) ครูผู้สอน 2) ขอบข่ายงานวิชาการในสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร มี 4 ขอบข่ายงานวิชาการ 2.1) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล 2.2) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2.3) พัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน 2.4) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 3) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ มี 5 ขั้นตอน ดังนี้ 3.1) ขึ้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 3.2) ขึ้นสร้างพันธมิตรร่วมกัน 3.3) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 3.4) ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ 3.5) ขึ้นรักษาความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และ 4) องค์ประกอบของคุณภาพผู้เรียน มี 2 ด้าน ดังนี้ 4.1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4.2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งรายองค์ประกอบ และรายด้าน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ผลการนำรูปแบบทดลองใช้ในโรงเรียน จำนวน 7 โรงเรียน ความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียน ที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ 1) รูปแบบนี้ได้ระบุกระบวนการ/ขั้นตอนการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือได้อย่างชัดเจนและมีความเหมาะสม 2) แนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในรูปแบบ สามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับการปฏิบัติงานตามขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษา

5. ผลการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร โดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) คำชี้แจงในการใช้คู่มือ 2) หลักการ และเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ 4) ปัจจัยที่สนับสนุน 5) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 6) ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7) คุณภาพผู้เรียน และคู่มือใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน คำชี้แจงในการใช้คู่มือ มีความเหมาะสมมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายข้อ ขึ้นพัฒนาความสัมพันธ์ (กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ) และ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (ขอบข่ายวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา) มีความเหมาะสมมากที่สุด

การอภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบ ปัจจัยสนับสนุน ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และคุณภาพผู้เรียน ความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา เอกสาร ตำรา บทความวิจัย บทความวิชาการ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อีกทั้งมีการสังเคราะห์องค์ประกอบอย่างเป็นระบบเลือกองค์ประกอบที่มีความถี่ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 และหลังจากนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบก่อนที่จะนำไปพัฒนาในขั้นต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ Lunenburg & Ornstein (1996) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสำคัญของเครือข่ายประกอบด้วย 12 ด้าน คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร คุณลักษณะของผู้บริหาร พฤติกรรมของผู้บริหาร บทบาทของผู้บริหาร แรงจูงใจ ทักษะ/ความสามารถ ภารกิจ และนโยบาย โครงสร้างขององค์กรอย่างเป็นระบบ การนิเทศการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนของผู้ปกครองและชุมชน

2. ผลการศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่ควรจะเป็น และความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สภาพที่เป็นจริงในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่ควรจะเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ความต้องการจำเป็นในการพัฒนางานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าค่าดัชนีลำดับของความจำเป็น ($PNI_{modified}$) โดยภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.215 และพบว่างานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่นำไปพัฒนา โดยเลือกด้านที่ศึกษา เป็นด้านที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ รวม ประกอบด้วย 4 ขอบข่ายงานวิชาการ ดังนี้ 1) การพัฒนาระบบการนิเทศติดตามและประเมินผล 2) การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) พัฒนาหลักสูตร การสอน และกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4) การพัฒนาสื่อวัตกรรมการเรียนการสอนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนารอบสาระหลักสูตรระดับท้องถิ่นและติดตามการพัฒนาและประเมินผลการใช้หลักสูตร การส่งเสริม สนับสนุน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรในสถานศึกษาในการปฏิบัติวิธีการวัดผลและประเมินผล เทคนิควิธีการวัดผลและประเมินรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง มีการส่งเสริมให้สถานศึกษานำข้อมูลผลการประเมินการเรียนรู้ทุกระดับ มาใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการศึกษา วิเคราะห์ หลักเกณฑ์ ระเบียบ มาตรฐาน แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกของ สมศ. ความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น และมาตรฐานหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง มีการศึกษาและสำรวจความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับกษิณัญญ์ มีพรหม และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ตามแนวคิดอาชีพในอนาคต ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ตามแนวคิดอาชีพในอนาคต มีลำดับความจำเป็นสูงสุดที่สุด คือ 1) ด้านการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มงานการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2) ด้านการวัดและประเมินผลในกลุ่มงานการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตร ในกลุ่มงานการแพทย์และวิทยาศาสตร์สุขภาพ

3. ผลการพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ผลการยกร่างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาคร ทั้งรายองค์ประกอบ และรายด้าน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการวิจัยเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของการวิจัย ตั้งแต่มีการสังเคราะห์องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบปัจจัย 2) ขอบข่ายงานวิชาการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรสาครที่ได้มาจากการศึกษาสภาพที่เป็นจริง และสภาพที่ควรจะเป็น และมีการจัดลำดับดัชนีความจำเป็นที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงกว่าค่า $PNI_{modified}$ รวม นำขอบข่ายงานวิชาการที่ต้องการมาพัฒนา 3) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ 4) กระบวนการการสร้างเครือข่ายความร่วมมือและ 5) องค์ประกอบของคุณภาพผู้เรียน ซึ่ง 5 องค์ประกอบนั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีระบบ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยป้อนเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์ และข้อมูลย้อนกลับ มาเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบและพัฒนารูปแบบ โดยผู้วิจัยมีการร่างรูปแบบให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถช่วยในการยกร่างรูปแบบ อย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับอนันต์ มีพจนา (2563) ได้ศึกษาการพัฒนา

รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3 มีการสร้างและประเมินรูปแบบ 2 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โดยจัดประชุมวิพากษ์ (ร่าง) รูปแบบ จำนวน 38 คน และจัดการประชุมสัมมนาอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (connoisseurship) จำนวน 7 คน และขั้นตอนที่ 2 การประเมินรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เป้าหมาย 2) การรวมกลุ่มสมาชิกเครือข่าย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ขั้นประสานหน่วยงาน/องค์กรเครือข่าย ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญา ร่วมกันขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย และขั้นพัฒนาและรักษาความสัมพันธ์ 4) องค์ประกอบเครือข่ายความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านกิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานภารกิจของเครือข่าย ด้านขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการสถานศึกษาของเครือข่าย คือ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ด้านเทคนิค/วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่ายด้านกระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจของเครือข่าย ด้านคุณลักษณะที่ดีของผู้นำเครือข่าย และด้านการปฏิบัติงานของเครือข่ายและการสะท้อนผล 5) ประเมินผลการใช้รูปแบบ และ 6) เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ โดยรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยุธยาวิทยาลัยที่สร้างขึ้นนี้ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความถูกต้องโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ของปัจจัยสนับสนุน ขอบข่ายงานวิชาการในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ และองค์ประกอบของคุณภาพผู้เรียน ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษามุกดาหาร ผู้วิจัยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนที่มีความมุ่งหมายที่จะร่วมพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ซึ่งเป็นผลที่จะช่วยในการพัฒนาองค์กรให้เกิดประสิทธิภาพซึ่งจะเห็นได้จากเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษามีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือกับสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความตระหนักในบทบาทขององค์กรเพื่อพัฒนาองค์กร มีการกำหนดทิศทาง แนวปฏิบัติระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา มีการส่งเสริมให้มีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วม ระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีการประชุมหรือจัดกิจกรรมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นผลการดำเนินงานของเครือข่าย มีการรวมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน รวมถึงมีการรายงานผลการติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานร่วมมือในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับภัทรวรรณ นิลแก้ววรวิษุ (2559) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย 2) ขั้นประสาน หน่วยงาน องค์กรเครือข่าย 3) ขั้นสร้างพันธมิตรสัญญาร่วมกัน 4) ขึ้นบริหารจัดการเครือข่าย 5) ขั้นพัฒนาความสัมพันธ์ และ 6) ขั้นรักษาความสัมพันธ์และความต่อเนื่อง ส่วนองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 1) กิจกรรมสำคัญที่เสริมประสิทธิภาพการดำเนินงานภารกิจของเครือข่าย 2) เทคนิค วิธีการพัฒนาสมาชิกเครือข่าย 3) กระบวนการเสริมสร้างพลังอำนาจ 4) คุณลักษณะที่ดีของ สมาชิกและผู้นำเครือข่าย 5) การปฏิบัติงานของเครือข่ายและ

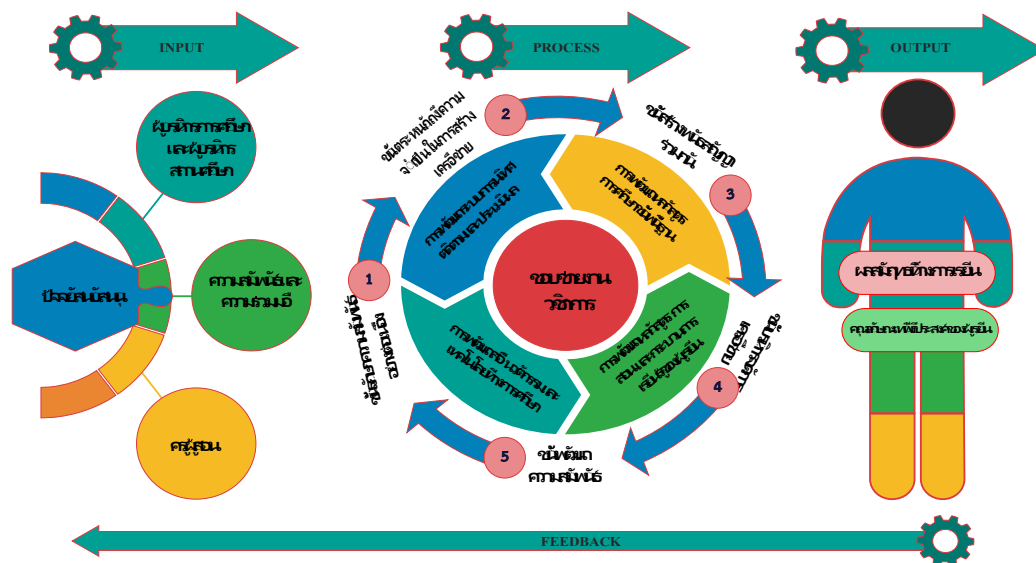
การสะท้อนผล

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า การประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนที่มีต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีระบบและขั้นตอนการวิจัยที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ รวมถึงรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการได้ผ่านการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ จึงทำให้กลุ่มเป้าหมายในการทดลองความพึงพอใจต่อรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนไปใช้ในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ สอดคล้องกับอนันต์ มีพจนาน (2563) ผลการวิจัยพบว่า ผลการใช้รูปแบบ ด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หลังการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ สูงกว่าก่อนการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ และจำนวนนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับดีเยี่ยมหลังการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือมากกว่าก่อนการดำเนินงานตามรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ ผลการประเมินคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา และด้านคุณภาพการบริหารจัดการหลังจากใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษามีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความพึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

5. ผลการพัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ พบว่า มี 8 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้าง 4) กระบวนการจัดการ และ 5) กลไกของรูปแบบสรุปได้ว่า องค์ประกอบของคู่มือรูปแบบในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) คำชี้แจงในการใช้คู่มือ 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ 4) ปัจจัยที่สนับสนุน 5) องค์ประกอบของเครือข่ายความร่วมมือ 6) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 7) ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 8) คุณภาพผู้เรียนและมีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาองค์ประกอบของคู่มือการใช้รูปแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบที่นำไปใช้ในการทดลองอย่างเป็นระบบซึ่งสอดคล้องกับพลชัย ชุมปัญญา (2566) กล่าวถึง องค์ประกอบของคู่มือรูปแบบ ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ 3) โครงสร้าง 4) กระบวนการจัดการ และ 5) กลไกของรูปแบบสรุปได้ว่า องค์ประกอบของคู่มือรูปแบบในงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) คำชี้แจงในการใช้คู่มือ 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ 4) ปัจจัยที่สนับสนุน 5) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 6) ขอบข่ายงานวิชาการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 7) คุณภาพผู้เรียน โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยองค์ความรู้ใหม่ที่ได้เป็นโมเดลเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขยายเครือข่ายความร่วมมือให้ครอบคลุมทั้ง 30 โรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ เพื่อจะได้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทุกกลุ่มงานในเขตเพื่อเกิดผลต่อคุณภาพการศึกษารอบด้าน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเชิงลึกในการบริหารจัดการเครือข่ายความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยมีการรวมกลุ่มเครือข่าย เช่น สหวิทยาเขตทั้ง 4 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ หน่วยงานราชการอื่น ๆ และภาคเอกชน เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546. สำนักงาน

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (2561, 23 กุมภาพันธ์). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 135 ตอนที่ 11 ก.

กลองกรณ์ จักรตระกูล. (2562). การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ความร่วมมือขององค์กรภาครัฐและเอกชน โรงเรียนนวมินท

ราชินุทิศ เตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า. รายงานวิจัยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- กษิณัญญ์ มีพรหม, สุกัญญา แซ่ม้อย และสืบสกุล นรินทรางกูร ณ อยุธยา. (2564). ความต้องการจำเป็นของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ตามแนวคิดอาชีพในอนาคต. *วารสารปัญญาวิวัฒน์*, 13(1), 164-175.
- กันตพัฒน์ มณฑา. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสยาม*.
- กริช ธีรางศุ. (2563). แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ สำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์. *วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.
- ขจรวรรณ ภูขจร. (2564). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ภาษาจีนในโรงเรียนเอกชน. *วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- ธนกร วชิระนิธิกุล. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตภาษีเจริญ. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 2(4), 28-41.
- บุญเพิ่ม สอนภักดี, ฉลอง ชาตรุประชีวิน และสุกัญญา แซ่ม้อย. (2559). รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเทศบาล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 18(4), 99-113.
- ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในเขต พ.ศ. 2560. (2560, 29 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 295 ง.
- ปณณนุช เมืองแดง. (2565). แนวทางการยกระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. *การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร*.
- พลชัย ชุมปัญญา. (2566). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการวิธีใหม่ตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในจังหวัดสกลนคร. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*.
- พงศกร โมงขุนทด. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 6. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- พงษ์ศักดิ์ ศิริโอภา, พจนีย์ มั่งคั่ง และอังคณา กุลนภาดล. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. *วารสารบัณฑิตวิจัย*, 12(1), 107-122.
- เพิ่มศักดิ์ บัรวัช, ช่อเพชร เบ้าเงิน และสมชัย ขวลิตธาดา. (2558). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารการบริหารการศึกษา มศว การนำเสนอผลงานวิจัยและการประชุมสัมมนาการบริหารการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 1*, 1(2015), 5373.
<https://ejournals.swu.ac.th/index.php/EAJ/article/view/5373>.
- ภัทรวรรณ นิลแก้วบรรวิชัย. (2559). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *ดุชนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- ยุทธพงษ์ ศรีวรวงษ์, ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี, อัจฉรา วัฒนานรงค์ และวิภากรณ ภูวัฒนกุล. (2564). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 15(1), 137-144.

- รุณี ห่อทอง. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยนกแล. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 รายงานวิจัย. กระทรวงศึกษาธิการ.
- วาโร เฟิงสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(4), 1-15.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก. (2567). อำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. สืบค้น 1 ธันวาคม 2567 จาก <https://www.sesaomuk.go.th/spmpower>.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของภาคประชาสังคม/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตาม ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ. สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุรเดช รอดจินดา. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการระหว่างสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ภาคเหนือตอนบน. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุดา มงคลสิทธิ์. (2562). กลยุทธ์การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาในโรงเรียนเอกชนจังหวัด ชลบุรี. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมศน์*, 6(19), 5843-5859.
- อนันต์ มีพจนนา. (2563). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของโรงเรียนอยุธยา วิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 3. รายงานวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาพระนครศรีอยุธยา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิวัดน์ แสนคุ้ม. (2561). การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยนวัตกรรม "School Test". *วารสารวิชาการ*, 21(2), 19-29.
- อุดมสิน คันธภูมิ. (2558). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนา การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Lunenburg, F. C. & Ornstein, A. C. (1996). *Educational administration: concept and practices* (2nd ed.). Belmont, CA: Wadsworth.
- Sergiovanni, T. J. (1991). *The principalship: A reflective practice perspective* (2nd ed.). Boston: Allyn & Bacon.